

Restart-ohjelman käynnistäminen ja viestit hallituksen puoliväliriiheen

30.3.2021

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Kohti juhannusta

- Rokotusjärjestys on määritettävä uudelleen nyt kun riskiryhmien rokottaminen on edennyt.
 - Perusterveissä huomioitava alueellinen epidemiatilanne, ja työtehtäviensä puolesta suuremmassa sairastumisriskissä olevat.
- Työterveys otettava toimijaksi rokottamisprosessiin
 - valtion velvoitettava kunnat tähän.
- Epidemiatilanteesta huolimatta **exit-suunnitelmasta viestittävä pian** – tilanne muuttuu rokotekattavuuden parantuessa – mahdollistaa eri toimijoiden ennakkoinnin.
 - Suuri merkitys palveluyrityksille ja niiden työllisyydelle, yleisö- ja yritystapahtumilla merkittäviä heijastusvaikutuksia.
 - Tanska etenee vauhdilla.

Lähde: stm.dk

Esimerkki:

Tanskan valtion exit- suunnitelma

Tanskan parlamenttipuolueet (9/10) allekirjoittivat 22.3. sopimuksen, jonka mukaan **toimintoja avataan** vaiheittain **kahden viikon sykleissä** 6.4. alkaen. Exit-strategian **tukena** myös **testausstrategia ja koronapassi** (rokotus, testitulos, sairastettu korona).

13.4.:
Pienet
ostoskeskukset
avataan

6.5.:
Ravintoloiden ja
kahviloiden sisätilat
sekä kulttuurikohteet
avataan

Toukokuun loppu:
• kaikki halukkaat yli 50-vuotiaat
rokotettu;
• riskit yksilöille ja terveydenhuollon
kantokyvyille merkittävästi pienentyneet.

Huhtikuu

Toukokuu

6.4.:
Oppilaat vaiheittain
lähiopetukseen,
kampaamot yms.
avataan

21.4.:
Isot ostoskeskukset
sekä
ulkoilmaravintolat
ja -kahvilat avataan

21.5.:
Loput kohteet
avataan, mm.
huvipuistot ja
eläintarhat

Toukokuun loppu:
• jos kaikki menee hyvin, yhteiskunnan
on tarkoitus toimia melko normaalisti;
• yleisökokoonnumisiin ja yökerhoihin
liittyviä kysymyksiä tarkastellaan vielä
tuonnempana.

Todistus – edellytys liikkumiselle

- Digitaalisen Covid-19 rokotustodistuksen kehittäminen kesäksi osaksi Omakanta-palvelua on varmistettava.
 - Mukaan **tiedot** negatiivisesta **testituloksesta ja sairastetusta Covid-19 taudista**.
 - Varmistettava myös **mobiili** asiakasystävällinen **sovellus**.
 - Yhteensopiva EU:n todistuksen kanssa (Digital Green Certificate). Tavoitteena tulee olla globaalisti hyväksytty todistus (WHO).
 - Käyttötarkoitus on **sovittava matkustuskäyttöä laajemmaksi** (ravintolat, konsertit, yleisötapahtumat jne).
- Neuvotellaan kahdenvälisiä sopimuksia rokotustodistuksista vientiponnistelujen ja matkustuksen mahdollistamiseksi keskeisten kohtemaiden kanssa.

Tuetaan koronasta elpymistä

- Kustannustuki III, kiinnipitokorvaukset sekä liikkumisrajoitusten vaikutuksia korvaavat **toimet säädettävä, tiedotettava ja toimeenpantava nopeasti** sekä resurssoitava riittävästi. Kustannustuki IV toteutettava uudistetuin kriteerein siten, että akuutti kysyntä ja tarjonta kohtaavat toisensa. Tapahtumien tappiotakuusta päätettävä pikaisesti, jotta tulevaa uskalletaan suunnitella.
- Tehdään **verotuksessa erillisiä koronatoimia**, joilla osaltaan tuetaan elinkelpoisten yritysten selviytymistä koronakriisin yli:
 - määräaikainen ALV-alennus tukemaan eniten koronasta kärsineitä toimialoja ja niiden työllisyyttä;
 - takautuva tappiontasaus, ns. carry back mm. Norjan esimerkin tavoin.
- Käynnistetään jälleenrakentamisvaiheen instrumenttien suunnittelu (vienninrahoitus, pääomalainat).
- **Alle 25-vuotiaiden** työmarkkina-**asemaa parannettava** erityistoimin – mm. lisätyön tarjoamisvelvollisuuden poistaminen palkkatuella työllistäviltä työnantajilta.

Kasvu maksaa velan

EK:n viestit hallituksen puoliväliriiheen
30.3.2021

Hallituksen tulee tehdä puoliväliriihessä päätöksiä, joilla se

1) vauhdittaa kasvua ja

Kasvua vauhditetaan elvyttävillä täsmätoimilla, selkeästi kohdennetuilla kasvupanoksilla ja parantamalla investointiympäristöä.

2) pysäyttää velkaantumisen.

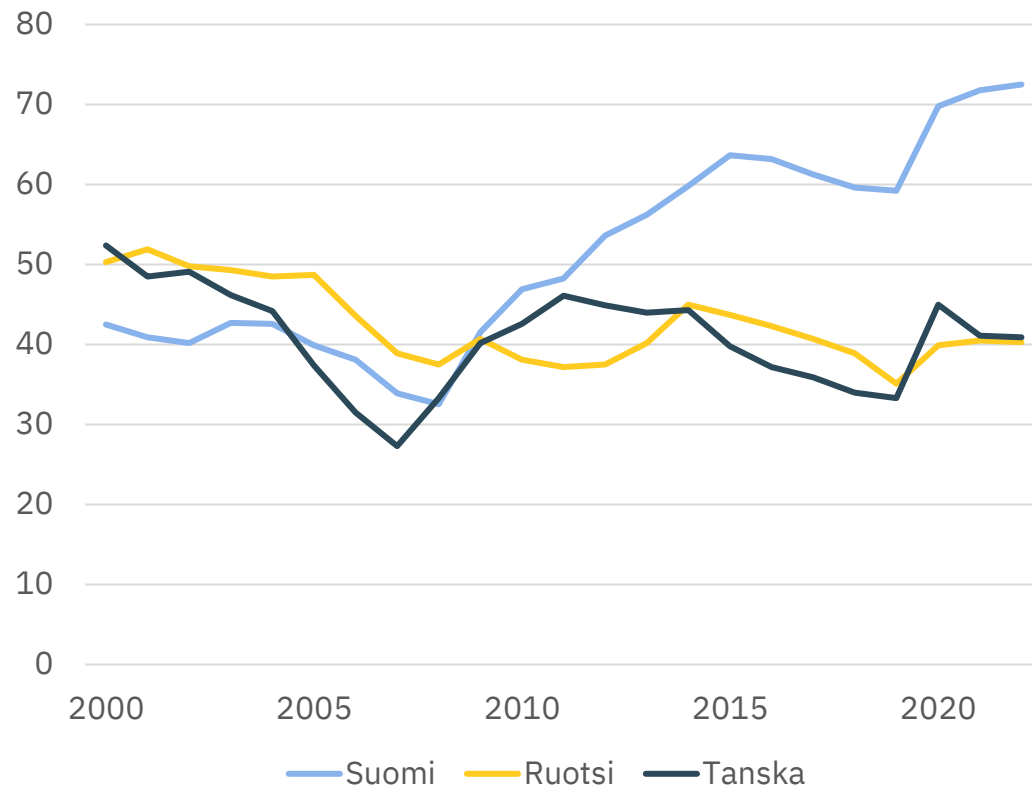
Velkaantuminen pysäytetään vahvistamalla työpaikkojen syntymistä yrityksiin, julkisen sektorin tuottavuutta parantamalla sekä menomaltilla.

Kohti tervettä
taloutta – tie ulos
velkaantumisesta

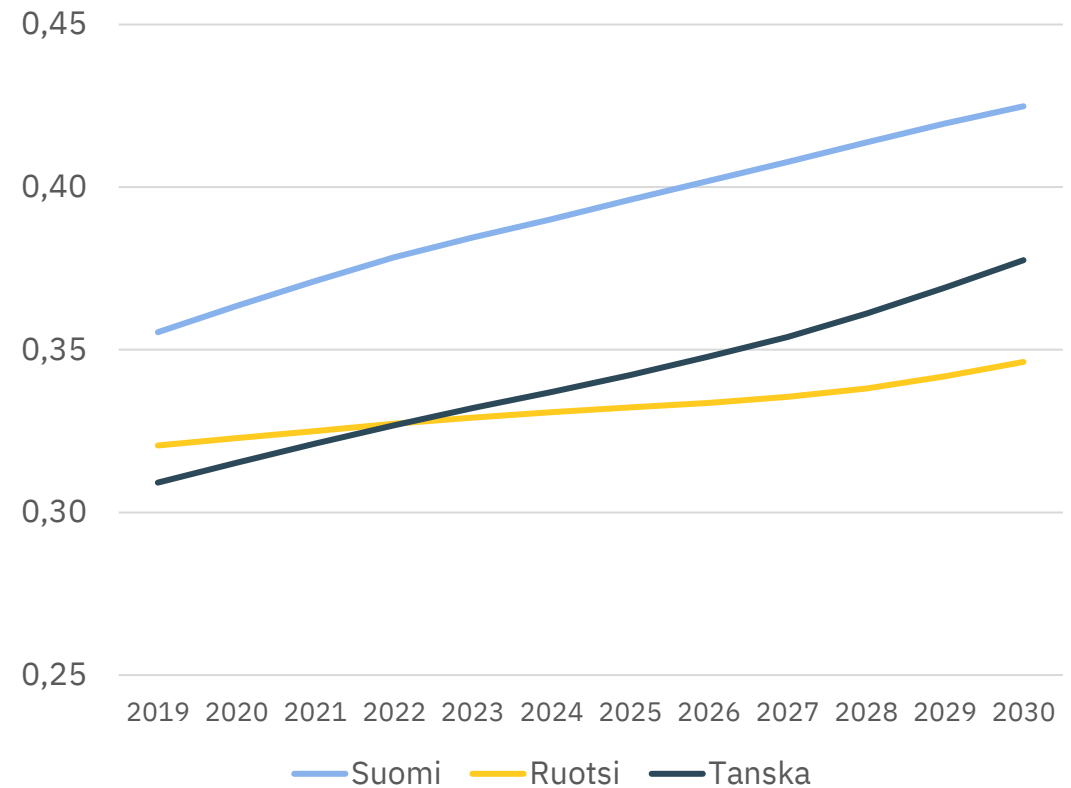

Suomessa velkasuhde kasvaa ja väestö ikääntyy

Julkinen velka suhteessa BKT:hen, %

Vanhushuoltosuhte (yli 65-v. / 15-64-v.)

Työllisyystavoitteen toteutuminen kaukana

Hallituksen 9/2020 päivitetty työllisyystavoite

- 80 000 työpaikkaa, joilla on...
- 2 000 miljoonan tasapainovaikutus

Hallituksen mukaan sen työllisyystavoitteesta on nyt saavutettu 45 %

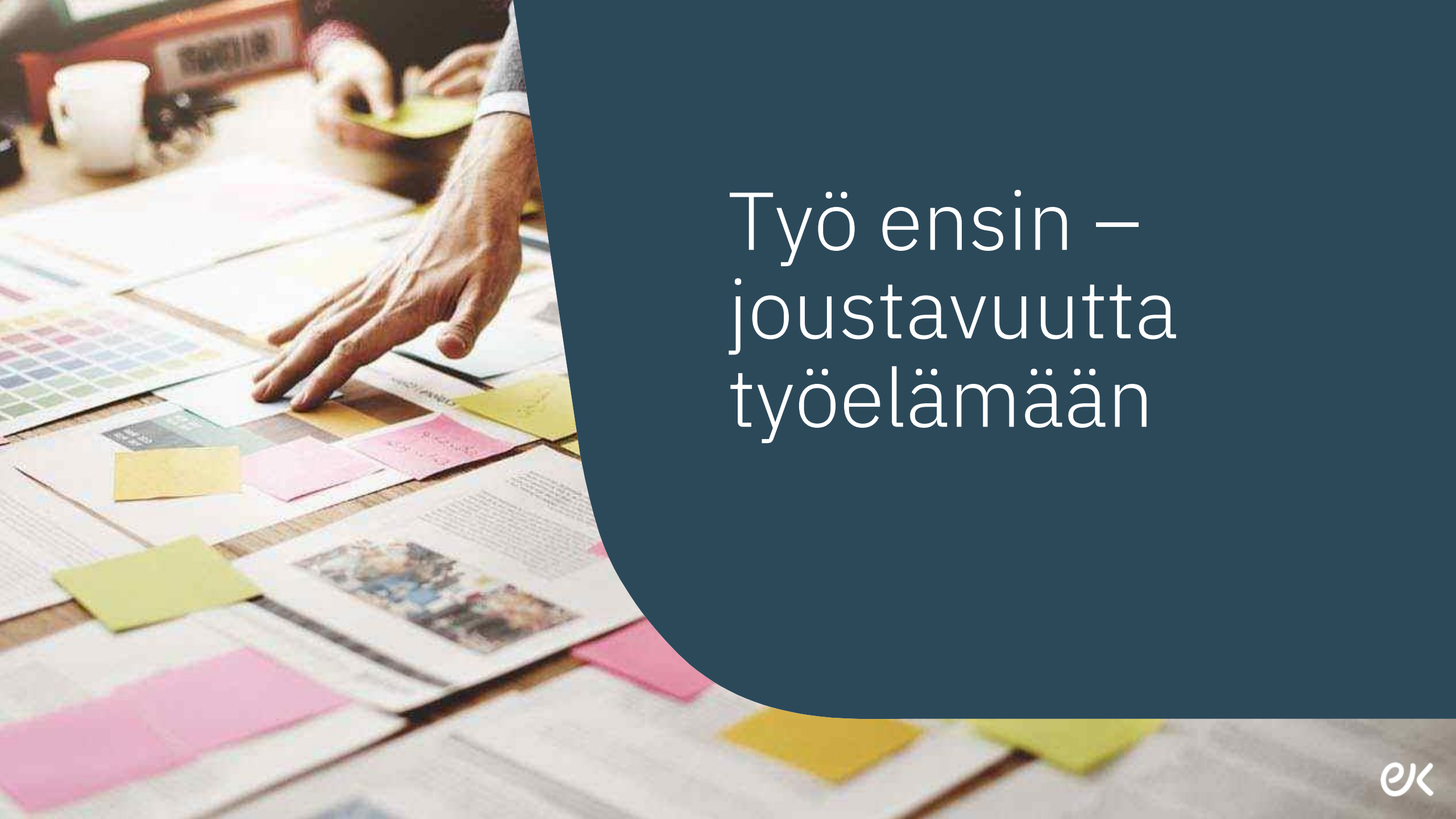
- 36 000 työpaikkaa
- Julkista taloutta on vahvistettu 900 miljoonalla

Työllisyystavoitteesta on oikeasti (ks. laskelma) saavutettu 13 %, kun se painotetaan julkisen talouden tasapainotavoitteella ja vain 7 %, jos huomioidaan ne asiat, joista hallitus on antanut lakiesityksen eduskunnalle.

	Työllisyys- vaikutus	Tasapaino- vaikutus linjattu, m€	Tasapaino- vaikutus HE annettu, m€
Vähimmäispäivärahojen nosto	-4 000	-100	-100
Perhevapaa uudistus	-2 000	-80	
Eläkeputken alaikärajan nosto yhdellä vuodella	+7 000	+175	+175
Työkyvyttömyyseläkkeen lineaarimalli	+200	+5	
Aikuiskoulutusuudistus	+200	+5	+5
Pohjoismaiden työnhakumalli (Aktiivimalli 2)	+10 000	+180	
Palkkatukiuudistus	+1 000	-50	
55+ työllisyyden edistäminen	+10 300	+165	
Oppivelvollisuusiän nosto	+1 600	+50	+50
Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen	+3 600	-100	
YHTEENSÄ	+27 900 = 35 % tavoitteesta	+250 = 13 % Tavoitteesta	+130 = 7 % tavoitteesta

Kohti tervettä taloutta – tie ulos velkaantumisesta

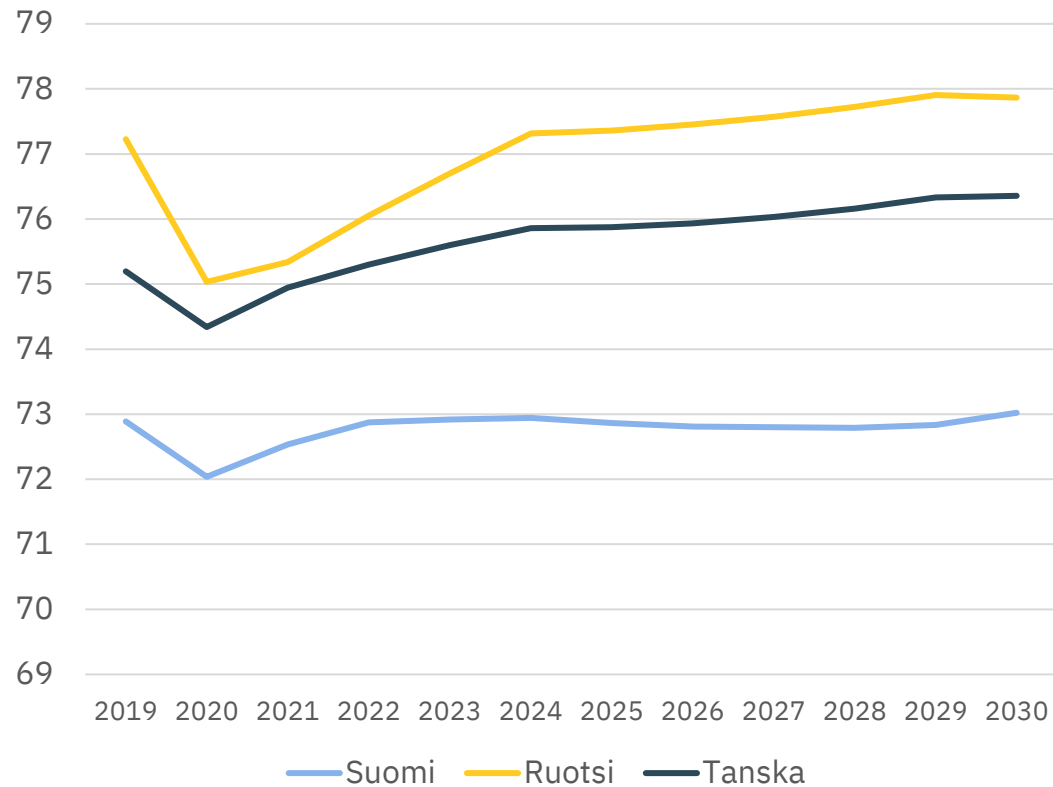
- Hallitus tekee konkreettisia työllisyystoimia asettamansa työllisyystavoitteen mukaisesti. Toimilla tulee olla VM:n todentama positiivinen vaikutus työllisyyteen ja julkiseen talouteen. Hallitus tekee päätöksiä työttömyysturvan kannustavuuden parantamiseksi.
- Suomen velkaantuminen katkaistaan vaalikaudella 2023–2027, mikä edellyttää jo nyt määrätietoisen tiekartan talouden tervehdyttämiseen. Noudatetaan menomalttia.
- Luodaan kriisistä selviämiseksi ja sen jälkeiselle kasvulle vakaa ja ennustettava ympäristö verotuksen näkökulmasta. Ei tasapainoteta julkista taloutta veronkorotuksilla.
- Palautetaan sote-esitys valmisteltavaksi, lisätään kustannushillintään johtavia tavoitteita, mahdollistetaan yksityisen palvelutuotannon hyödyntäminen nykyisessä laajuudessa.
- Parannetaan julkisen sektorin tuottavuutta ja asiakaslähtöisyyttä täysimittaisella digitalisaatiolla.
- Kasvua tukevat investoinnit (esim. TKI, viherelvytys, digitalisaatio, liikenneinfra) rahoitetaan EU-elpymisrahastosta ja liudentamalla valtion omaisuutta hallitusti (3 mrd.).

A close-up photograph of a person's hand pointing at a desk covered with various items: papers, photographs, and colorful sticky notes. The scene suggests a creative or organizational process. A dark blue semi-circular overlay on the right side of the image contains white text.

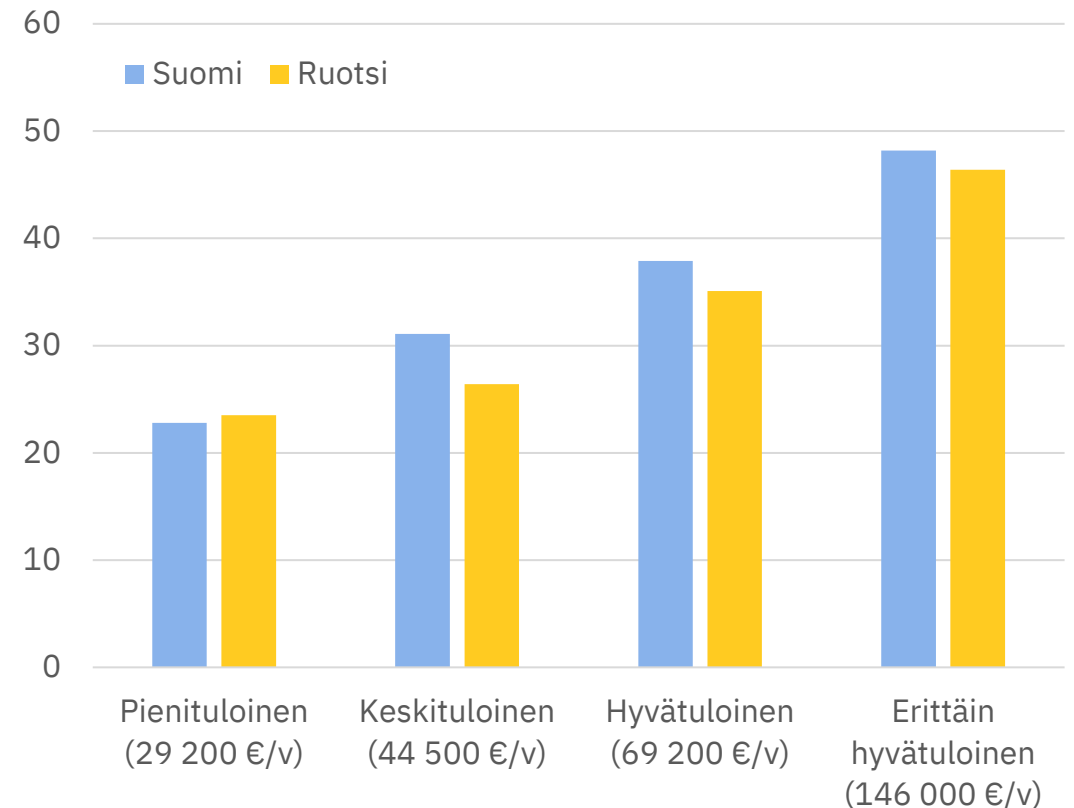
Työ ensin –
joustavuutta
työelämään

Suomen työllisyysaste on alle vertailumaiden tason ja tuloverotus on kireää

Työllisyysaste (15-64-vuotiaat), %

Tuloveroprosentti, yksin asuva palkansaaja

Lähde: VM, Euroopan Komissio

Lähde: Veronmaksajat, kansainvälinen palkkaverovertailu

Työ ensin – joustavuutta työelämään

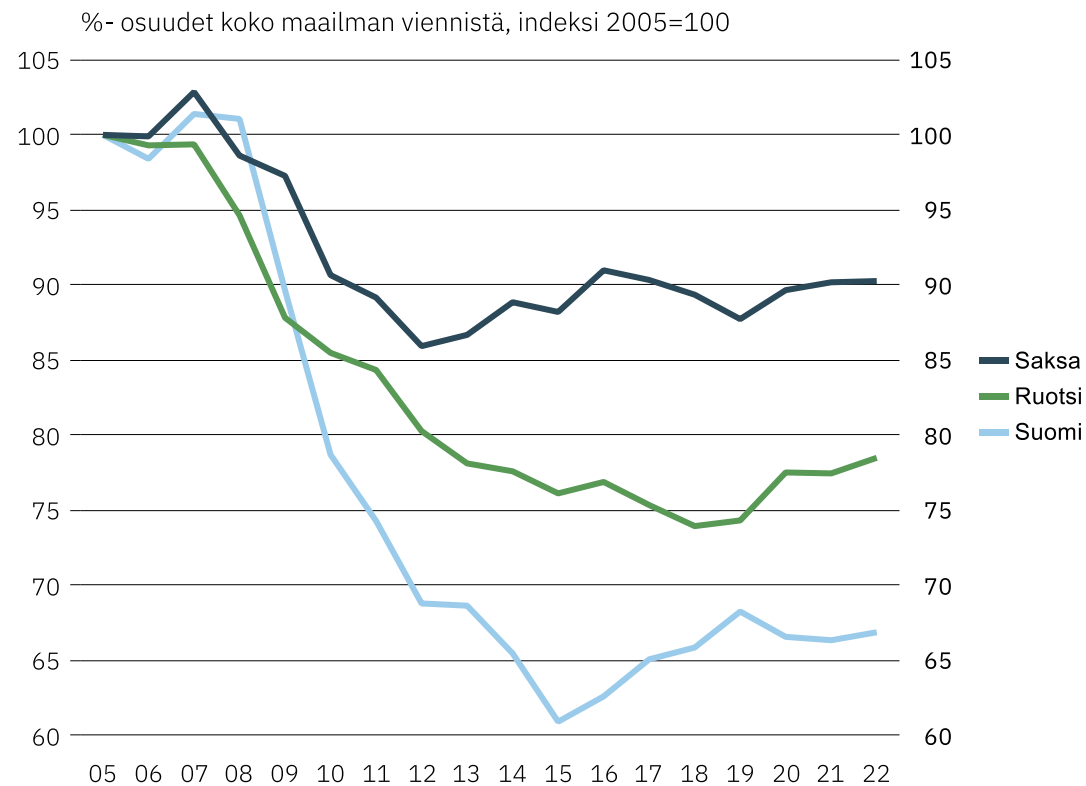
- Lisätään paikallista sopimista työlainsäädäntöä kehittämällä. Mahdollistetaan paikallisten sopimusten tekeminen myös yrityksissä, joissa ei ole luottamusmiestä ja järjestäytymättömissä yrityksissä.
- Muutetaan työttömyysturvaa kannustavammaksi mm. porrastamalla työttömyyspäivärahan ja muuttamalla työssäoloehdot.
- Pidättäydytään työllisyyttä heikentävistä yritysten säätelytaakkaa lisäävistä esityksistä.
- Hallituksen päättämä perhevapaauudistus on työllisyysvaikutuksiltaan alhainen – sitä tulee tulevana vuosina parantaa.
- Vaalitaan työn tekemisen kannusteita ja ostovoimaa tekemällä indeksitarkistukset työn verotukseen hallitusohjelman mukaisesti ansiotason nousun mukaan.

Suomalaiset
yritykset mukaan
maailman
markkinoiden
uusjakoon

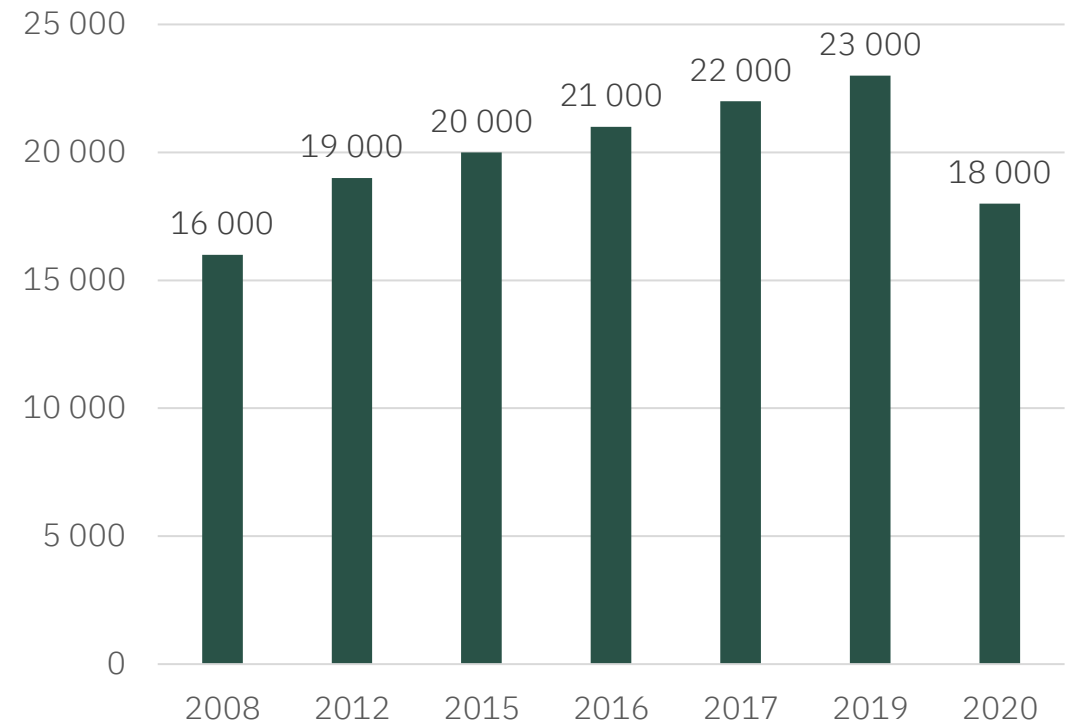
Suomi menettänyt viennin markkinaosuuttaan ja vientiyrityksiä

Viennin markkinaosuus

Lähde: OECD, EK ja Macrobond

Kansainvälistä kauppaa tekevät yritykset *

*Kyse on suuntaa-antavista arvioista eri ajankohtina. Otospohjaisten aineistojen analyyseissä on käytetty korotettuja painokertoimia, joilla on varmistettu tulosten yleistettävyyden koko työntantajyrityspopulaatioon.

Lähde: EK Yrittäjyys pk-pulssi

Suomalaiset yritykset mukaan maailman markkinoiden uusjakoon

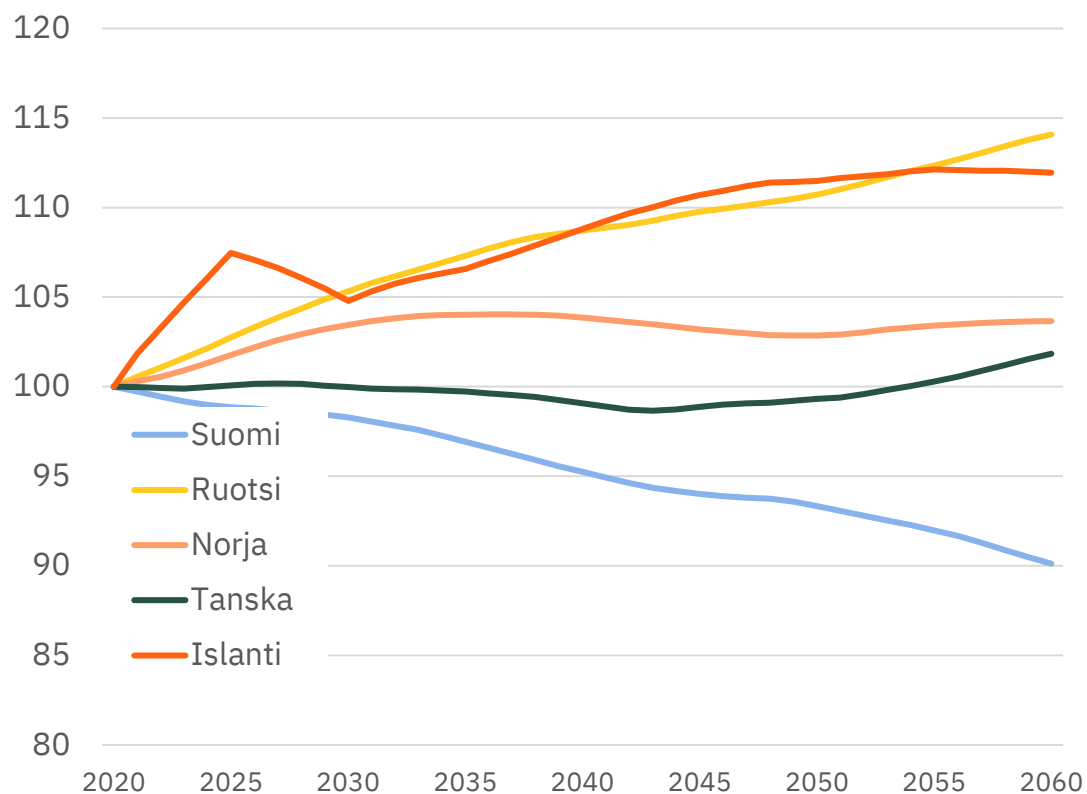
- Varmistetaan vienninrahoituksen toimintakyky (vientiluottolimiittien riittävyys)
- Otetaan käyttöön pienempiin vientikauppoihin suunnatut Finnveran suorat ostajaluotot syksyyn mennessä.
- Vahvistetaan vienninedistämisen resursseja edelleen kohti pohjoismaista tasoa.
- Huolehditaan suomalaisyritysten mahdollisuuksista osallistua EU:n elpymispaketin puitteissa toteutettaviin julkisiin investointeihin.
- Nostetaan EU-politiikan kärkiteemoiksi sisämarkkinoiden nopea palaaminen, reilujen pelisääntöjen vahvistaminen ja yrityksille kilpailukykyisen toimintaympäristön vahvistaminen.

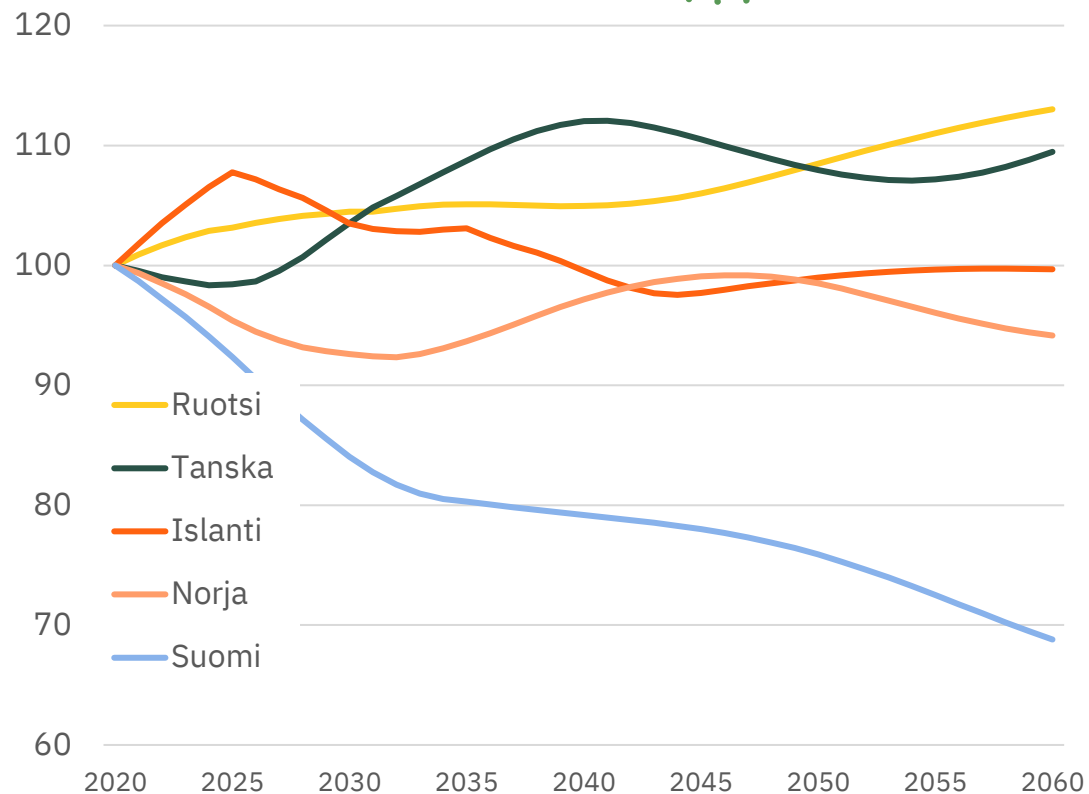
Osaajat
rakentavat
tulevaisuuden –
ratkaisuja
osaajapulaan

Suomen väestökehityksen näkymä on poikkeuksellisen huono

Työikäiset (15–74 –vuotiaat), indeksi 2020 = 100

Lapset (0–14 –vuotiaat), indeksi 2020 = 100

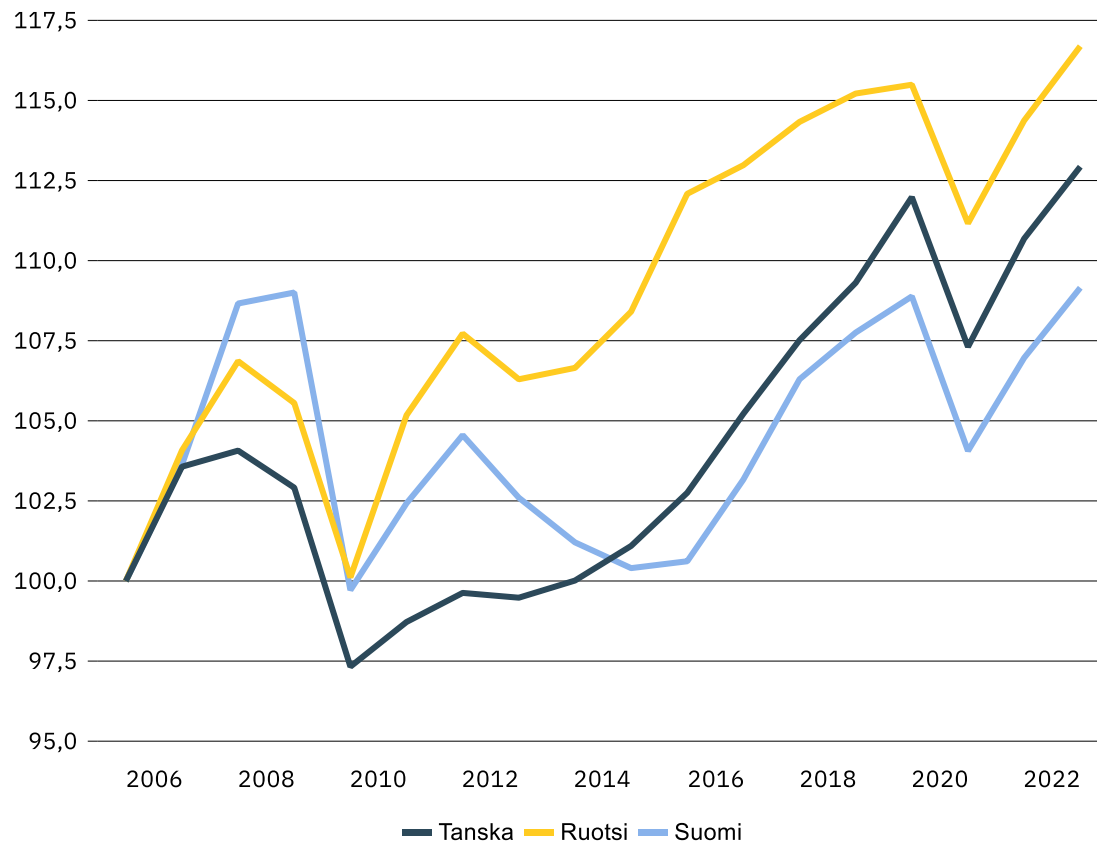
Osaajat rakentavat tulevaisuuden – ratkaisuja osaajapulaan

- Tavoitellaan laadukkaampaa koulutusta kaikille sallimalla etäopetus normaalioloissa.
- Madalletaan yritysten kynnystä tarjota oppisopimuspaikkoja nuorille (alle 30-vuotiaille).
- Kohdennetaan korkeakoulujen aloituspaikkoja tarvealoille (esim. tekniikka, ict, lääkärit).
- Panostetaan jatkuvan oppimisen digi-infraan ja yrityslähtöisiin täsmäkoulutuksiin.
- Järjestetään työllisyyspalvelut riittävän leveillä hartioilla.
- Uudistetaan työllisyyspalveluihin ja etuuksiin liittyvät rahoitusvastuut siten, että malli kannustaa työllisyyden edistämiseen esimerkiksi pohjoismaisten mallien mukaisesti.
- Lisätään työ- ja koulutusperusteista maahanmuuttoa uudistamalla oleskelulupien hakumenettely: käsittelyaika enimmillään kuukausi, erityisasiantuntija töihin 2 viikossa.
- Luodaan kansallinen viisumi nopeuttamaan opiskelijoiden ja työntekijöiden maahantuloa.

Vauhditetaan
uudistumista –
ilmastoratkaisulla
ja digitalisaatiolla
lisää kasvua

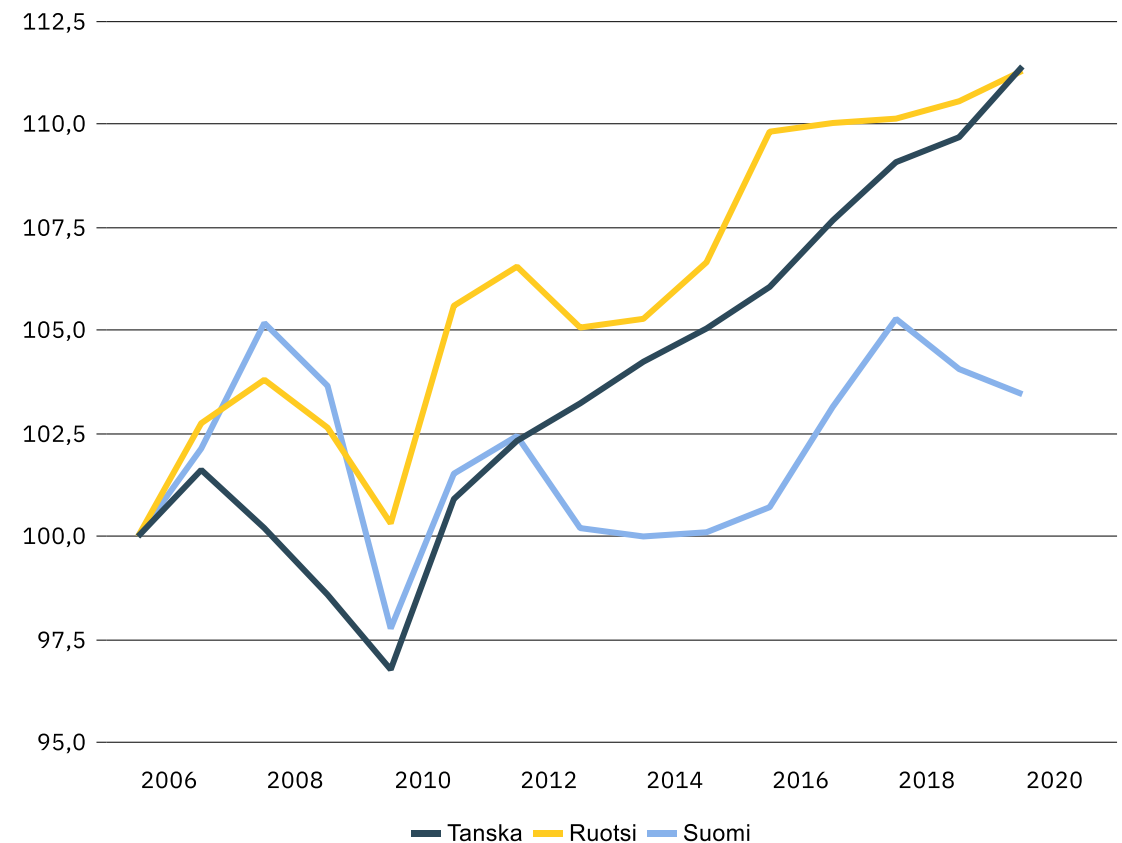
Tuotanto ja tuottavuus junnaavat Suomessa finanssikriisiä edeltävissä lukemissa

BKT per asukas, indeksi 2005=100

Lähteet: DG ECFIN, EK ja Macrobond

Työn tuottavuus henkeä kohden (indeksi 2005=100)

Lähteet: Eurostat, EK ja Macrobond

Vauhditetaan uudistumista – ilmastoratkaisuilla ja digitalisaatiolla lisää kasvua

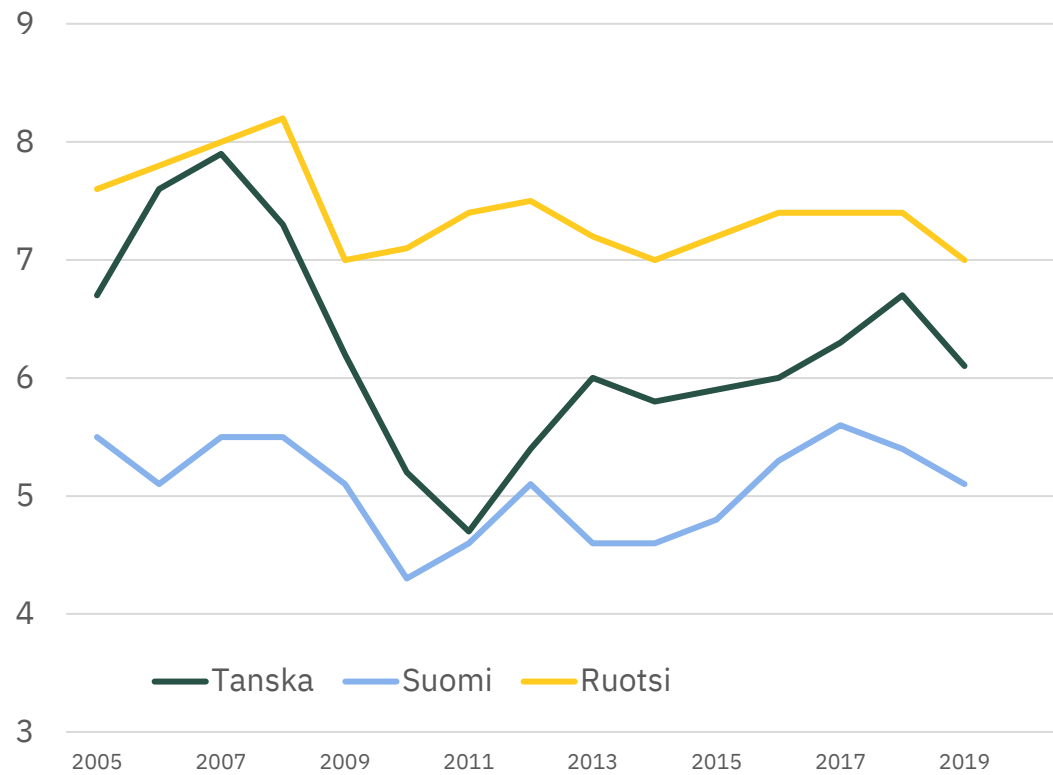
- Rakennetaan TKI-rahoitukselle uskottava kasvunäkymä vuodesta 2023 eteenpäin.
- Laajennetaan TKI-kannustinta tukemaan investointeja ja tuottavuutta – mahdollistetaan lisävähennysoikeuden hyödyntäminen myös yrityksen omiin t&k-kuluihin.
- Lisätään tuottavuutta kiihdyttämällä digi-investointeja mahdollistamalla uusia datapohjoisia liiketoimintamalleja.
- Lisätään investointeja ilmastoratkaisuihin toteuttamalla jo päätetty uusi sähköistämistuki laajana ja varaamalla sille rahoitus vuosille 2022–2026, siirtämällä isot lämpöpumput ja pienet datakeskukset teollisuuden sähköveroluokkaan, sekä alennetaan palveluyritysten sähköverotusta asteittain 100 miljoonalla eurolla (tavoitteena pitkällä aikavälillä yksi yhteinen sähköveroluokka teollisuudelle ja palveluille).
- Varmistetaan yritysten osallistuminen ja edelläkävijäyritysten ratkaisujen hyödyntäminen Suomen kestävä kasvun ohjelman toimeenpanossa (ilmasto, digitalisaatio).

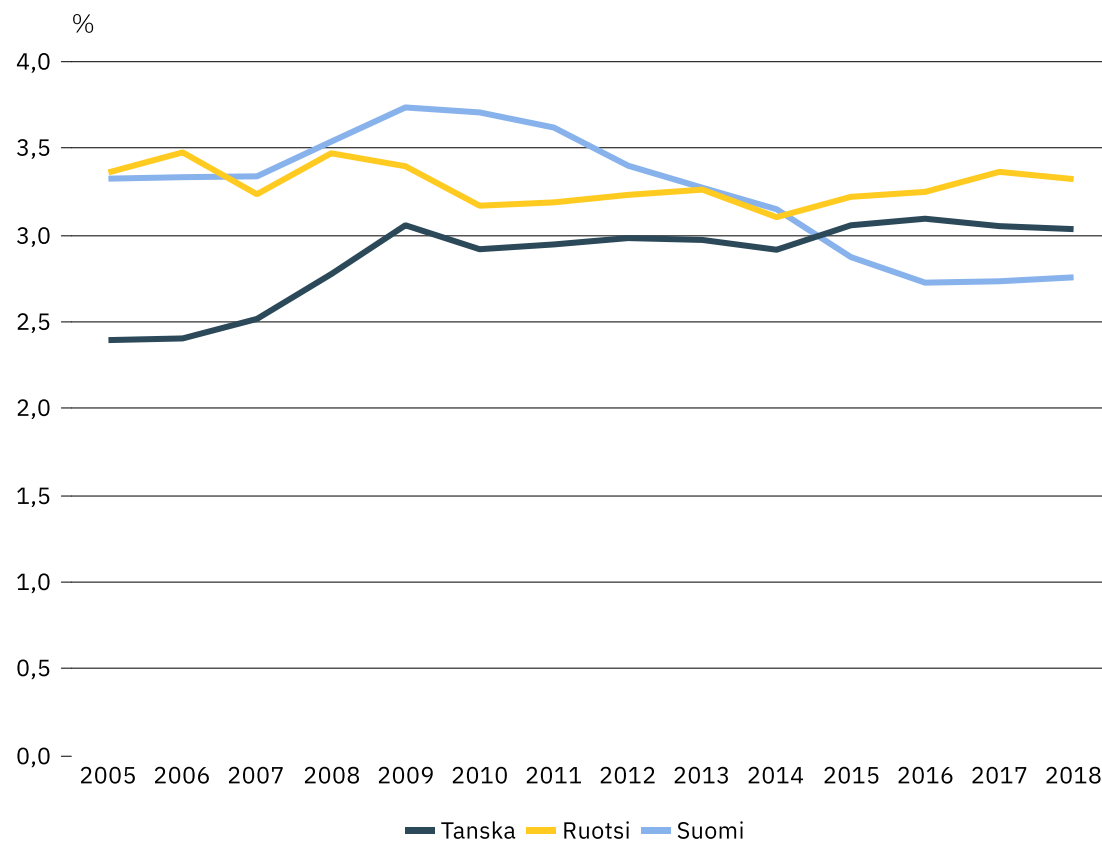
Ennustettavuutta
ja päätöksiä
investointien
vauhdittamiseksi

Suomen investoinnit vertailtaessa heikot, TKI aiempaan nähden romahtanut

Kone- ja laiteinvestoinnit / BKT (%), koko talous

Tutkimus- ja kehittämismenot, suhteessa BKT:hen

Lähteet: OECD, EK ja Macrobond

Ennustettavuutta ja päätöksiä investointien vauhdittamiseksi

- Vaalitaan kasvua tukevaa verotusta: pidetään yrittämisen ja omistamisen verotus ennustettavana ja kohtuullisena, ei oteta maakuntaveroa käyttöön, parannetaan kotitalousvähennystä.
- Luodaan valtiolle suurille ja strategisesti merkittävälle yksityisille investointihankkeille kohdennettu tavoitteellisesti toimiva koordinoitu toimintamalli.
- Kehitetään sääntelyä investointeja mahdollistavaksi:
 - avien ympäristölupakäsittelyyn vuoden määräaika;
 - maankäyttö- ja rakennuslakiin yksityisten kaava-aloiteoikeus ja sen käsittelylle enimmäismääräaika, sekä mahdollisuus laatia kaavaehdotuksia.
- Laajennetaan määräaikaisesti korotetut poistot koskemaan myös tuotannollisia rakennusinvestointeja sekä käytettynä ostettuja koneita ja laitteita.
- Vakautetaan perusväylänpidon rahoitus vähintään 1,4 mrd. euron tasolla sekä pääteiden ja -ratojen kehittämisinvestointien määrä vähintään 600 milj. euron tasolle.